

Universitetet i Bergen

Referanse

2022/5244-ARME

Dato

24.05. 2022

Svar på høyring frå Det psykologiske fakultet: Endring av ph.d.-forskrifta

Vi viser til brev frå Forskings- og innovasjonsavdelinga av 1. april 2022 som gjeld endring av *Forskrift for philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen* (ph.d.-forskrifta).

Saka har vore handsama av Programstyret for ph.d.-utdanninga (Forskings- og forskarutdanningsutvalet) ved Det psykologiske fakultet i møte 18. mai 2022, og fakultetet sine kommentarar til dei føreslegne endringane følgjer nedanfor.

Tilbakemeldingar på endringsforslaga frå Det psykologiske fakultet

Fakultetet meiner dei fleste endringane er uproblematisk og ei klar forbetring av ph.d.-forskrifta, men har særlege kommentarar til enkelte av dei oversende endringsforslaga:

§ 3. *Ansvar for ph.d.-utdanninga*, fjerde ledd: Fakultetet registrerer at nokre sakstypar er tekne ut av opplistinga av kva fakultetsnivået (fakultetet sjølv) skal fatta vedtak om. Fakultetet er nøgd med at fakultetet sjølv no evt. kan delegera desse sakstypane gjennom utfyllande reglar i programskildringa. Når det gjeld UiB sin eksplisitte førespurnad om kommentar til godkjenning av bedømmingskomiteen si innstilling, meiner fakultetet at dette er eit vedtak som ikkje bør kunna delegerast til grunneiningane, men som framleis bør fattast på fakultetsnivået. Dette er ei viktig avgjerd i doktorgradsløpet, og bør gjerast av fakultetet – slik Universitets- og høgskolerådet (UHR) også rår til i sine retningslinjer.

§ 5-5-3. *Annulering, utestenging og tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver*: Her vert det først i forslaget gjort greie for sanksjonar ved fusk på prøvar eller eksamen i opplæringsdelen. Det vert også skilt mellom sanksjonar mot UiB-tilsette ph.d.-kandidatar, og mot eksternt tilsette ph.d.-kandidatar (som i tillegg til annullering, også kan bli utestengde frå ph.d.-programmet i 1 år). Paragrafen gjer også greie for tvungen avslutning av ph.d.-utdanninga som konsekvens av «alvorleg tilfelle av fusk» (utan å spesifisera nærare kva dette er), og som konsekvens av vitenskapleg uredelegheit i avhandlingsarbeidet. Fakultetet har forståing for at paragrafen vert spesifisert meir, men meiner den endra paragrafteksten er tung å lesa, og at det er uklart korleis det skal skiljast mellom fusk og alvorleg fusk.

Dette er et UiB-internt notat som vert godkjent elektronisk i ePhorte

§ 10-3. *Arbeider som ikke godtas*, første ledd: Her seier UiB i oversendingsbrevet at det er gjort ei samanslåing av avsnitta som dreiar seg om gjenbruk av tidlegare arbeid. Setninga lyder no: «*Arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener, bedømmelser eller grader, kan ikke antas til bedømmelse*». Fakultetet oppfattar det heller slik at noko er teke bort frå setninga, nemleg framhaldet «... *med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider*. Fakultetet er uroa av dette endringsforslaget, sidan det i presiseringa av sjangerkrav i programskildringa for *Ph.d.-programmet ved Det psykologiske fakultet* (s. 8) er opning for at same artikkel kan inngå i fleire doktoravhandlingar (ved medforfattarskap). Fakultetet meiner ph.d.-forskrifta må ta høgde for at dette framleis skal kunna vera mogleg.

Beste helsing

Karsten Specht
Prodekan

Anne Kristin Aanstad
Seksjonssjef

Referanse

2022/5244-KARAKS

Dato

16.06.2022

Svar på høyring frå Det juridiske fakultet: Endring av ph.d.-forskrift

Vi viser til brev frå Forskings- og innovasjonsavdelinga, sendt 1. april 2022, som gjeld endring av Forskrift for philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen.

Saka har vore handsama av Forskingsutvalet (FU) ved Det juridiske fakultet 01. juni 2022. Forskingsutvalet er programstyret for ph.d.-utdanninga ved fakultetet.

Tilbakemeldingar på endringsforslaga frå Det juridiske fakultet

Forskingsutvalet har diskutert dei føreslegne endringane i ph.d.-forskrifta, og stiller seg positive til det forslaget til endra forskrift som no er sendt ut på høyring. Det juridiske fakultet har dermed ingen formelle innspel.

Venleg helsing

Ragna Aarli
Prodekan for forskning

Karoline Aksnes
Ph.d.-koordinator

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

Referanse

2022/5244-ELAK

Dato

30.06.2022

Svar på høring fra Det humanistiske fakultet: Endring av ph.d.-forskrift

Det vises til brev fra Forsknings og innovasjonsavdelingen (FIA) datert 01.04.2022 der fakultetene inviteres til å uttale seg om FIAs arbeid med å gjøre endringer i den nåværende Forskrift for philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen.

Det humanistiske fakultet takker for muligheten til å uttale seg i saken og vil benytte anledningen til å komme med noen merknader.

HF støtter FIAs arbeid med å samkjøre språk og struktur i institusjonens to doktorgradsforskrifter, og har ingen merknader knyttet direkte til de endringene som FIA legger frem. HF ønsker likevel å peke på noen problemstillinger som ikke tematiseres av FIA i høringsbrevet.

Kommentarer til FIAs forslag

- Ingen

Kommentarer som ikke er direkte knyttet til FIAs forslag

- § 5-1. *Vilkår for opptak*. I denne regelen slås det fast at opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen krever at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende i samsvar med beskrivelsen i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. I tillegg åpnes det for at fakultetet etter særskilt vurdering kan godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak.

HF savner en nærmere beskrivelse av hva som ligger i de to begrepene «særskilt vurdering» og «likeverdig utdanning». Det er viktig at universitetet har en felles praksis for slik særskilt vurdering, og at grader vurderes konsistent over tid.

- § 8. *Rapportering*. I denne regelen få fakultetet ansvar for å gå gjennom fremdriftsrapportene.

HF mener det her er rom for å være tydeligere når det gjelder ansvaret for å aktivt følge opp fremdriftsrapportene. HF foreslår derfor å forandre den aktuelle setningen til: «Fakultetet går gjennom og følger opp fremdriftsrapportene.»

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

- § 15-2 *Prøveforelesning*. I denne regelen slås det fast at innstillingen skal begrunnes dersom prøveforelesningen anbefales ikke bestått.

Det er uklart om denne begrunnelsen skal legges frem muntlig eller skriftlig, og om den må fremsettes umiddelbart i etterkant av prøveforelesningen. Arbeidsfordelingen mellom komite og fakultet er dessuten uklar, da ordlyden tyder på at komiteen kan godkjenne prøveforelesningen, men bare innstille på underkjenning. Det er heller ikke tydelig om fakultetet må ta stilling til komiteens anbefaling der og da.

- § 15-3 *Disputas*. Denne regelen slår fast at innstillingen skal begrunnes dersom disputasen ikke godkjennes, og at ny disputas kan holdes én gang dersom disputasen ikke godkjennes.

Dette punktet er formulert på samme måte som § 15-2 og inneholder de samme svakhetene.

Dersom anledningen til ny disputas er en rett, men ikke en plikt, som kandidaten har, bør dette presiseres i forskriften.

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan for forskning

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonsleder

Universitetet i Bergen

Referanse

2022/5244-HEOM

Dato

21.06.2022

Svar på høring fra Det medisinske fakultet: Endring av ph.d.-forskrift

Vi viser til brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen datert 01.04.2022 om endringer i *Forskrift for philosophiae doctor (ph.d.)* ved Universitetet i Bergen. Saken har vært behandlet i Programutvalget for forskerutdanning 1. juni 2022 og i Dekanatet 13. juni 2022.

Under følger høringsuttalelsen fra Det medisinske fakultet.

§ 3. Ansvar for ph.d.-utdanningen. Det foreslås å fjerne noen sakstyper som må vedtas på fakultetsnivå. Fakultetene kan selv bestemme om følgende vedtak kan fattes av grunnenheten: forlengelse av avtaleperiode, godkjenning av opplæringsdelen og godkjenning av retting av formelle feil i avhandlingen. Fakultetene kan gi utfyllende regler om hvilket nivå som skal fatte vedtak om disse sakstypene i sine programbeskrivelser.

Et av fakultetene har i forarbeidet til dette utkastet fremmet forslag om at godkjenning av bedømmelseskomiteens innstilling også er en sakstype som fakultetet bør kunne delegerer til grunnenheten. Hovedargumentet er at godkjenning av en positiv innstilling er en fagnær og uproblematisk beslutning som fakultetet aldri vil ønske eller ha forutsetninger for å bestride. For enkelte fakultet vil det være mer formålstjenlig at grunnenheten fatter vedtaket, fremfor fakultetet. Argumentet mot at denne sakstypen skal kunne delegeres til grunnenheten, er at det er et av de viktigste vedtakene som fattes i et doktorgradsløp. Det fremgår av UHR sine veiledende retningslinjer at innstillingen vedtas av fakultetet, slik det også gjør det ved de fleste andre doktorgradsgivende institusjonene i Norge. *Vi ber fakultetene kommentere dette punktet spesielt; hvorvidt grunnenheten skal kunne godkjenne bedømmelseskomiteens innstilling, hvis fakultetet ønsker det.*

Svar fra Det medisinske fakultet

Forskriften plasserer det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen i Universitetsstyret og delegerer ansvaret for forvaltningen av ph.d.-programmet til fakultetet. Fakultetet gis muligheten til å flytte vedtaksmyndigheten til instituttnivået innen noen spesifikke felt; forlengelse av avtaleperiode, godkjenning av opplæringsdelen, godkjenning av retting av formelle feil i avhandlingen og godkjenning av bedømmelseskomiteens innstilling.

Generelt er fakultetet tilbakeholden med å delegerer formelle oppgaver til instituttene. Det medisinske fakultet har mange kandidater med i størrelsesorden 100 disputaser hvert år. Fakultetet har også stor diversitet i instituttstruktur- og størrelse og varierende antall aktive

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

kandidater pr. institutt. Dessuten er ph.d.-oppgavenes natur forskjellig mellom instituttene og varierer mellom kliniske og laboratoriebaserte oppgaver. Størrelsen på administrasjonen på instituttene ved Det medisinske fakultet varierer på lik linje med instituttene på de andre fakultetene. I tillegg kan man tenke seg at det i større grad kan oppstå habilitetskonflikter på instituttnivået i vurdering av slike saker enn dersom disse behandles utelukkende på fakultetsnivået.

På generelt grunnlag mener fakultetet at det å desentralisere essensielle oppgaver, som krever detaljert kjennskap til lover og regler, er mindre gunstig. Behandling av slike saker forvaltes best i et kollegium av flere som samarbeider og nivellerer nivået i forståelse og praksis. Det er ikke bærekraftig å opprettholde ressurskrevende kontinuitet i slik spisskompetanse på hvert enkelt institutt når man med en spesialisert stab på fakultetsnivået kan tjene alle institutter på fakultetet i disse saksfeltene. Det sikrer at kandidater og veiledere behandles likt innad på fakultetet samtidig som man opprettholder en stor nok mengde saker til å ivareta og bevare spisskompetansen samlet på fakultetet til felles beste for alle instituttene.

Fakultetet er spesielt bedt om å kommentere hvorvidt grunnenheten skal kunne godkjenne bedømmelseskomiteens innstilling. Hovedargumentet er at godkjenning av en positiv innstilling er en fagnær og uproblematisk beslutning som fakultetet aldri vil ønske eller ha forutsetninger for å bestride. Det medisinske fakultet ønsker likevel ikke å delegere denne ansvarsoppgaven til instituttnivået fordi at det formelle ansvaret for innstillingen hviler på fakultetet, og fakultetet skal utføre denne oppgaven enten innstillingen er positiv eller negativ. Argumentet er det samme som beskrevet over, et spisset saksbehandlingsnivå som sikrer ens praksis på tvers av instituttene ulike rammer for administrasjon knyttet til forskerutdanningen.

§ 5-5-3. Annullering, utestenging og tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver. Ved fusk på eksamen er det nå lagt inn en distinksjon i sanksjoner, hvorvidt eksamen skal annulleres og kandidaten utestenges i inntil ett år, eller om avtaleperioden skal avsluttes ved alvorlige tilfeller av fusk. Vedtaksinstans i tilfeller med fusk er Den sentrale klagenemnd ved annullering og utestenging, og fakultetet selv ved tvungen avslutning.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet mener at:

- man ikke skal gi dispensasjon for UiB-tilsatte kandidater dersom de fusker på eksamen. Både interne og eksterne kandidater må underligge samme sanksjonsvilkår knyttet til fusk.
- det må utdypes hva som er forskjellen på fusk og *alvorlig* fusk. Dersom det her menes en differensiering mellom bevisst fusk og uaktsomhet, må det beskrives.
  - hva er *alvorlig* fusk på eksamen og hvor går grensen mot vitenskapelig uredelighet?

Både *alvorlig* fusk på eksamen og vitenskapelig uredelighet i avhandlingsarbeidet kan gi grunnlag for tvungen avslutning av avtaleperioden. Tvungen avslutning vil mest sannsynlig i praksis innebære oppsigelse for UiB-kandidater som er tilsatt i rene stipendiatstillinger. Er det oppsigelse som ligger implisitt som ytterste konsekvens av håndheving av denne paragrafen?

§ 10-3. Arbeider som ikke godtas. Det er gjort en sammenslåing av avsnittene som dreier seg om gjenbruk av tidligere arbeider, dvs. arbeider fra masternivå og ph.d.-nivå

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet stiller spørsmål om hvorfor §10-3, 1. ledd er endret. Dersom det er for å rydde i språket og tydeliggjøre innholdet, mener fakultetet at det er hensiktsmessig med en utdyping av bruken av begrepet «arbeid». I forslaget til ny formulering synes «arbeid» å både være brukt i ulike betydninger som i) et isolert verk antatt til vurdering, som for eksempel en masteroppgave og ii) fagfellevurderte arbeider, som for eksempel publiserte artikler, hvor bruken av en publisert artikkel i avhandlinger også er regulert av en tidsavgrensning på maksimalt fem år fra publiseringsdato til opptakstidspunkt. Det medisinske fakultet etterspør en nyansering og konkretisering av bruken av begrepet «arbeid» i §10-3.

Uheldige konsekvenser for kandidater ved Det medisinske fakultet ved anvendelse av §10-3 med foreslått ordlyd

Hvis revidert forskrift foreslår at man ikke kan bruke resultater publisert i en masteroppgave som grunnlag for ph.d.-studien, dvs. at resultater fra mastergraden ikke kan brukes inn i artikkel som blir del av ph.d.-graden, er dette problematisk for Det medisinske fakultet.

Et godt masterarbeid kan i noen tilfeller danne grunnlag for et doktorgradprosjekt. Dersom det ikke er mulig å inkludere materiale fra et masterprosjekt inn i et doktorgradsprosjekt, kan en se for seg at kandidaten i stor grad må starte doktorgradsprosjektet fra bunnen av med helt ny innlæring av metodikk og kunnskapsgrunnlag. Kandidaten får dermed ikke fullt faglig utbytte av den solide faglige plattformen som en masteroppgave er inn i sitt doktorgradsprosjekt. Det kan gi færre muligheter for faglig kontinuitet fra mastergrad til doktorgrad.

§ 11-4. Mindre omarbeiding og underkjenning av innlevert avhandling. Det er lagt inn en distinksjon mellom oppklaringer som kan gjøres på disputas og mindre omarbeiding som kan gjøres innen en tidsramme på tre måneder.

Det er lagt inn en frist om hvor lang tid komiteen kan bruke på å ferdigstille innstillingen etter at de har mottatt en omarbeidet avhandling.

Hvis kandidaten ikke overholder fristen som er satt av fakultetet, skal komiteen anbefale at fakultetet underkjenner avhandlingen.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet mener at høringsutkastet presenterer gode endringer og er enig i at:

- man skal kunne avklare mindre uklarheter i avhandlingen innenfor disputasens ramme.
- frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling ikke skal være lengre enn to (2) måneder etter at komiteen har mottatt en omarbeidet versjon av avhandlingen.
- komiteen skal anbefale at fakultetet selv underkjenner avhandlingen, dersom kandidaten ikke overholder fristen for å levere omarbeidet avhandling satt av fakultetet.

§ 14-4. Pressemelding. Regler om pressemelding er lagt inn som en egen paragraf.

Det skal tilrettelegges for kandidater som også vil levere pressemelding på engelsk. Det er lagt inn en frist for når pressemeldingen skal være offentlig.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet er enig i at pressemeldingen skal være offentlig senest to (2) uker før disputas.

Det medisinske fakultet er positiv til at det skal tilrettelegges for kandidater som også vil levere pressemelding på engelsk.

§ 15-2. *Prøveforelesning* og 15-3. *Disputas*. Det lagt inn en ny frist for når ny prøveforelesning eller disputas skal avholdes etter at fakultetet har fattet vedtak om underkjenning av disse prøveformene.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet er enig i at ny prøveforelesning holdes over et nytt tema senest tre (3) måneder etter vedtak om underkjenning og at ny og disputas holdes senest tre (3) måneder etter vedtak om underkjenning. Dette er til gunst for kandidaten som får kontinuitet i avslutningen av doktorgraden i disse gitte situasjonene.

§ 16. *Vitnemål og vitnemålstillegg*. Det foreslås at vitnemål for oppnådd grad utstedes fra fakultetet, fremfor at dette gjøres av rektor og universitetsdirektør (på vegne av universitetsstyret). I dagens lovverk er det ikke noen sperrer mot å delegerer akkurat denne sakstypen videre til fakultetet. Forslag til ny rutine innebærer at vitnemål blir sendt ut fortløpende til de ferdige ph.d.-kandidatene, fremfor at de blir delt ut under promosjonen. Fortløpende utsteding fra fakultetet vil i tillegg være en løsning som er godt tilpasset fremtidige rutiner for utsteding av digitale vitnemål.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet er uenig i forslaget om at vitnemål for oppnådd grad utstedes fra fakultetet. Dette innebærer i praksis overføring av arbeidsoppgaver fra UiB sentralt nivå til fakultetet ved at fakultetet fortløpende skal ferdigstille dekansignerte vitnemål og sende til kandidatene i stedet for at vitnemålene signeres sentralt og i stor grad deles ut på promosjonen. Dette vil påføre fakultetet nye arbeidsoppgaver og økte kostnader. Det er en betydelig oppgave for Det medisinske fakultet å produsere og sende ut i størrelsesorden 100 vitnemål i året.

Det er også et sterkt seremonielt signal at vitnemålet kommer fra øverste nivå på UiB. Fakultetet frykter at promosjonen mister sin status ved at man ikke får utdelt vitnemålet på promosjon, og at man mister oppslutning om promosjonen. Ph.d.-vitnemålet bør utstedes fra UiB sentralt nivå.

§ 18-2. *Klage over annullering og utestenging på bakgrunn av fusk i opplæringsdelen*. En ny paragraf som fremholder at den nasjonale Felles klagenemnd er klageinstans i saker med annullering og utestenging grunnet fusk.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet er enig i at nasjonal felles klagenemnd er klageinstans i saker med annullering og utestenging grunnet fusk.

Kommentar til ordlyd i teksten: Ordet *nasjonal* bør inkluderes i siste setning sånn at det fremkommer tydelig hvilken felles klagenemnd setningen viser til.

§ 18-3. *Klage over tvungen avslutning av avtaleperioden på bakgrunn av fusk eller uredelighet*. En ny paragraf som fremholder at departementet er klageinstans i tilfeller med tvungen avslutning grunnet fusk eller uredelighet.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet er noe usikker på hvilken tjenestevei som skal benyttes dersom klagen over tvungen avslutning av avtaleperiode på bakgrunn av fusk eller uredelighet blir opprettholdt på fakultetet. Skal klagen da sendes direkte til departementet?

§ 19. Formaliserte ph.d.-samarbeid med andre gradsgivende institusjoner. Paragrafen omtaler ikke lenger cotutelle, da dette er et uklart begrep. Paragrafen omtaler fellesgrad- og dobbelgrad og hva som er hovedforskjellen mellom disse. Paragrafen er gjort kortere, og henviser til egne retningslinjer for formaliserte ph.d.-samarbeid.

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet er tilfreds med at paragrafen spesifiserer hovedforskjellen mellom fellesgrad og dobbelgrad.

§ 20. Delegering. Regelen om delegering er oppdatert i tråd med hvordan forskriften ellers beskriver hvordan delegering kan brukes

Svar fra Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet tar § 20 til etterretning.

Det medisinske fakultets innspill til endringer ph.d.-forskriften utenom brev fra FIA

§ 3 Ansvar for ph.d.-utdanningen, siste ledd.

Universitetet i Bergen og fakultetene skal legge til rette for en god gjennomføring av tverrfakultære ph.d.-prosjekt., Kandidater med tverrfakultære ph.d.-prosjekt skal ha hovedtilknytning til et ph.d.-program ved ett av universitetets fakulteter.

Forslag til ny formulering: Universitetet i Bergen og fakultetene skal legge til rette for en god gjennomføring av **tverrfaglige** ph.d.-prosjekt. Kandidater med tverrfakultære ph.d.-prosjekt skal ha hovedtilknytning til et ph.d.-program ved ett av universitetets fakulteter.

§ 5-1. Vilkår for opptak

[...]

Søknaden skal inneholde prosjektbeskrivelse og fremdriftsplan. Fakultetet selv fastsetter hvilken dokumentasjon som skal følge søknaden ut over dette. I søknaden må det fremkomme at minst ett (1) år av forskningsprosjektet skal gjennomføres etter at søkeren er tatt opp i ph.d.-programmet. [...]

Det medisinske fakultet ønsker at det kommer tydeligere frem at kandidaten må stå i ph.d.-programmet i minimum ett (1) år etter opptak.

Begrunnelse: Fakultetet ønsker at kandidaten skal ha tilknytning til UiB og forskningsmiljøet over en viss tid før ph.d.-graden utstedes. Dette til forskjell fra dr. philos., som ikke har en slik tidsangivelse.

§ 7-2 Opplæringsdelens omfang

Opplæringsdelen skal tilsvare minst 30 studiepoeng, hvorav minst 20 studiepoeng skal avlegges etter opptak. Elementer som skal inngå i opplæringsdelen, bør ikke være eldre enn fem (5) år ved opptaksdato. Fakultetet selv kan gjøre unntak fra dette for søkere som har bakgrunn fra forskerlinjer og tilsvarende ordninger. [...]

Det medisinske fakultet mener at elementer som skal inngå i opplæringsdelen skal normalt ikke være eldre enn 5 år. Fakultetet ønsker en innstramning fra *kan* til *skal normalt*. Det forventes at opplæringsdelen gjenspeiler dagens oppdaterte kunnskapsgrunnlag for avhandlingen.

§ 11-2 Oppnevning av bedømmelseskomite

[...]

Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at

- a) begge kjønn er representert**
- b) flertallet er uten tilknytning til Universitetet i Bergen**
- c) ett av medlemmene, om mulig, er fra en utenlandsk institusjon**
- d) alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.**

[...]

Det medisinske fakultet ønsker en innstramning ved at opponentene skal være representert ved begge kjønn, ikke komiteen. Dersom det viser seg vanskelig å finne opponent med underrepresentert kjønn, er det sannsynlig at en person av det underrepresenterte kjønn på kandidatens institutt utpekes som leder av bedømmelseskomiteen. Erfaringsmessig er det kvinner som tar denne rollen, dersom det er behov for å dekke kravet om at begge kjønn skal være representert i komiteen. Dette kan føre til uforholdsmessig stort arbeidspress på kvinnelige fast vitenskapelig ansatte. Dessuten får ikke leder av bedømmelseskomite honorar for oppdraget og det er ikke tilsvarende tellende for CV som et opponentoppdrag da man ikke får fremstå som ekspert i en offentlig disputas. Dette er ufordelaktig for leder av bedømmelseskomiteen og man må forvalte mulighetene i bedømmelseskomiteen slik at denne rollen fordeles likt på begge kjønn. Man oppnevner den interne komitelederen som er best egnet til avhandlingens fagfelt uavhengig av kjønn.

Det medisinske fakultet fremmer i tillegg forslag om en åpning for dispensasjon fra kravet om begge kjønn representert blant opponentene dersom hovedveileder kan vise til at vedkommende har spurt minst tre av det underrepresenterte kjønn om å være opponent, og alle har takket nei.

Fakultetet viser på dette punktet til praksis fra NTNU som i sine utfyllende regler til ph.d.-forskriftens § 14 *Oppnevning av bedømmelseskomite* sier at:¹ *Begge kjønn skal være representert i komiteen, og da som 1. eller 2. opponent. Dersom dette ikke er mulig skal det begrunnes og vises til navn på minst tre forespurte personer av det underrepresenterte kjønn.*

Vennlig hilsen

Martha Enger
Visedekan for forskerutdanning
Det medisinske fakultet

Tone Friis Hordvik
Seksjonssjef

---

¹ [775035.DOCX \(ntnu.no\)](#), s18.

Universitetet i Bergen

Referanse

2022/5248-HAGRN

Dato

29.06.2022

Høringssvar fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet til endring av ph.d.-forskrift

Vi viser til høringsbrev fra FIA, datert 01.4.2022, og tilhørende skriv om foreslåtte endringer i ph.d.-forskriften. Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet har saken vært sendt på høring til instituttene, vært diskutert i instituttledergruppen og vært på sakskartet i Programstyret for ph.d.-programmet i møte 28.6.2022.

Fakultetet er positiv til en harmonisering av UiBs doktorgradforskrifter og til prosessen med å luke ut utydigheter og mindre feil. Vi har følgende konkrete tilbakemeldinger:

- **§ 3. Ansvar for ph.d.-utdanningen**
Fakultetet mener bedømmelseskomiteen sin innstillingen bør vedtas av fakultetet selv, og ikke delegeres til grunnenhetene.
- **§ 5-5-3. Annullering, utestenging og tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver**
Fakultetet mener at det bør være like regler for interne og eksterne kandidater og at det må utdypes hva som er forskjellen på fusk og alvorlig fusk.
- **§ 10-1. Krav til avhandlingen**
Det samfunnsvitenskapelige fakultetet har fagmiljøer som ønsker å åpne for ph.d.-prosjekter med andre elementer i avhandlingen enn de fakultetet per i dag åpner for i monografier og artikkelbaserte avhandlinger.

Bakgrunnen for dette er et innmeldt behov ved Institutt for informasjons- og medievitenskap. Det samfunnsvitenskapelige fakultet tilbyr flere studieprogram på både bachelor- og masternivå, tilknyttet medieklyngen, som har flere praktiske komponenter. Institutt for informasjons- og medievitenskap ønsker å få til forskningsaktivitet i medieklyngen, og aller helst i skjæringspunktet mellom academia og mediebransje. Da er det ønskelig at enkelte ph.d.-prosjekter har en praktisk innretning. Dagens regelverk knyttet til ph.d.-programmet åpner ikke for praktiske komponenter som deler av selve avhandlingen. Instituttet mener praktisk rettet forskning, med akademiske perspektiver og forankringer, er en nøkkel til å utvikle kompetent og relevant kunnskap i medieklyngen. Det vil bygge bro mellom teori og praksis, og bidra til en tett integrasjon mellom forskning og undervisning. Praktisk rettet utviklingsarbeid mener de vil være en uvurderlig ressurs i fagmiljøet.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Programstyret for ph.d.-programmet diskuterte saken i november 2021 og støttet utredning av en tredje avhandlingstype med kommentarer som kan leses i [referatet fra møtet](#).

Institutt for informasjons- og medievitenskap har fått frist til 1. september for å komme med forslag til en modell for en vitenskapelig avhandlingstype som inkluderer andre formater enn artikler/artikkelmanuskript eller monografi. Saken vil deretter diskuteres i Programstyret i september. Hvis programstyret går videre med saken vil alle instituttene involveres i utformingen av kravene til en tredje avhandlingstype, før saken fremmes til fakultetsstyret, som er organet med myndighet til å gjøre vedtak om endringer i Programbeskrivelsen. Det er dermed ikke avgjort at fakultet vil åpne for denne formen for avhandlinger.

Forslag til tekst i forskriften

Hvis teksten fra UHR veiledningen kan komme inn i forskriften på UiB nivå, vil dette legge et viktig rammeverk for endringer vi kan gjøre på fakultetsnivå.

Teksten fra UHR er som følger: «*Den vitenskapelige avhandlingens hovedkomponent kan bestå av et nytt produkt eller en systematisert materialsamling eller ha en annen fremstillingsform (for eksempel lyd, bilde, video, elektroniske fremstillingsformer) der dens teoretiske og metodiske grunnlag ikke fremgår av produktet selv. I slike tilfeller skal avhandlingen, i tillegg til å fremstille selve produktet, ha en tilleggsdel. Tilleggsdelen skal være en skriftlig redegjørelse for problemstilling, valg av teori og metode og vurdering av resultatet i henhold til internasjonale standarder og faglig nivå innen fagområdet.*»

Det er likevel vesentlig at teksten ikke binder de ulike fagmiljøene til å ta imot slike avhandlinger. Ved å legge til teksten «Fakultetet kan i sine utfyllende regler spesifisere tillatte avhandlingsformer og hvilke vilkår som gjelder.» vil fakultetet kunne styre om slike avhandlinger kan leveres, eller ikke. Hvis teksten fra UHR veiledningen kan inngå i forskriften, kan fakultetets krav til denne form for avhandlinger, og retningslinjer for bedømmelse deretter bli innarbeidet i regelverket på fakultetsnivå (Programbeskrivelsen og veiledning til bedømmelseskomitéer).

- § 10-3. *Arbeider som ikke godtas*
Det samfunnsvitenskapelige fakultet stiller spørsmål om hvorfor §10-3, 1. ledd er endret. Fakultetet mener det fortsatt bør være mulig å la en doktorgradsavhandling bygge på noe arbeid som er utført på masternivå.
- § 16. *Vitnemål og vitnemålstillegg*.
Det samfunnsvitenskapelige fakultet ønsker at vitnemålet fortsatt utstedes fra UiB på sentralt nivå. At vitnemålet utdeles på doktorgradspromosjonen bidrar til å opprettholde promosjonens status og oppslutning.

Vennlig hilsen

Kirstine Kolsrud
assisterende fakultetsdirektør

Hanne Widnes Gravermoen
rådgiver

Universitetet i Bergen

Referanse

2022/5244-BIG

Dato

30.06.2022

Høringssvar fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet - Endring av ph.d.-forskrift

Vi viser til brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen datert 01.04.2022 om endringer i *Forskrift for philosophiae doctor (ph.d.)* ved Universitetet i Bergen. Saken er sendt til høring på instituttene, og har vært behandlet i Programstyret for ph.d.-programmet ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Fakultetet har følgende tilbakemeldinger:

Fakultetet er positiv til de fleste endringer som er foreslått i høringssaken, spesielt de språklige og strukturelle forbedringene som er gjort. Fakultetet har følgende merknader og innspill til enkelte paragrafer:

Til § 2-2. Innhold i ph.d.-utdanningen

I denne paragrafen er ikke etikk nevnt som del av opplæringsdelen, selv om *MNF990 Vitenskapsteori og etikk* er obligatorisk i opplæringsdelen. Etikkdelen er beskrevet i § 7-3, men kan med fordel også bli listet opp i § 2-2.

Til § 3. Ansvar for ph.d.-utdanningen

Fakultetet er veldig positiv til at enkelte vedtak i løpet av ph.d.-utdanningen ikke lenger må fattes av fakultetet selv, men at de kan delegeres til grunnenhetene. Det gjelder forlengelse av avtaleperiode og godkjenning av opplæringsdelen. Når vedtaksmyndighet innen disse saksområdene delegeres til instituttene, vil fakultetet sørge for at saksgangen beskrives detaljert og tydelig i fakultetets ph.d.-programbeskrivelse for å unngå at det utvikles forskjellig praksis mellom instituttene.

Fakultetet ønsker at det fortsatt skal være fakultetet selv som skal godkjenne bedømmelseskomiteens innstilling og godkjenning av retting av formelle feil i avhandlingen.

Til § 5-2. Opptaksvedtak, første ledd

Her bør det byttes «*Tverrfaglige kandidater*» med «*Tverrfakultære kandidater*», slik det er blitt gjort i § 3.

Til § 5-4. Ph.d.-avtalen

Fakultetet har fått innspill fra flere institutt om det er nødvendig med en egen ph.d.-avtale når søknad om opptak, anbefaling fra instituttet (etter behandling i Forskerutdanningsutvalget) og opptaksbrevet med utfyllende informasjon og med alle tilhørende signaturer allerede dekker det som står i avtalen.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet
Telefon 55582062
post.mnfa@uib.no

Postadresse
Postboks 7803
5020 Bergen

Besøksadresse
Realfagbygget, Allégt. 41
Bergen

Saksbehandler
Birthe Gjerdevik
55583488

Fakultetet ønsker at det ikke stilles krav til en egen ph.d.-avtale i forskriften, men at det formuleres på en måte som gjør at partenes rettigheter og plikter kan avtales i for eksempel vedtak om opptak. Det vil fortsatt være nødvendig med en avtale med eksterne parter.

Til § 5-4, 2. ledd:

«Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig infrastruktur for gjennomføring, tas av fakultetet og skal fremkomme av ph.d.-avtalen.»

MN mener at det kan stå i opptaksbrevet.

Til § 5-5-3. Annullering, utestenging og tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver

Dette avsnittet er noe vanskelig og uklart formulert.

«Slik adgang til utestenging gjelder ikke for stipendiater ansatt ved institusjonen doktorgraden avlegges ved.»

Hva er det som gjelder for disse stipendiatene? Hvilke konsekvenser får fusk for stipendiater som er ansatt ved institusjonen? Tilsettingen kan ikke settes på pause, men de kan fortsatt utestenges fra å ta eksamen.

«Alvorlige tilfeller av fusk ...»

Hva er alvorlige tilfeller? Hvor går grensen? Her kan man kanskje gi eksempler på hva som menes med alvorlige tilfeller av fusk, for eksempel juks med forskningsdata eller plagiat.

Til § 14-3. Offentliggjøring

Denne paragrafen omhandler blant annet utsettelse av offentliggjøring av avhandlingen, for eksempel når det skal tas stilling til eventuell kommersialisering, herunder patentering. MN mener at denne paragrafen må bli tydeligere, og konsekvenser for utsatt offentliggjøring må utdypes. Hvilke konsekvenser har en *utsettelse av datoen for offentliggjøring* for gjennomføring av disputas (disputas er offentlig) og for tildeling av doktorgradstittel (f.eks. dato oppnådd)? En utsettelse av disputas kan gå utover kandidatens rettigheter. Samtidig er det et uttalt mål ved UiB å drive med innovasjon og det burde ikke legges store hindringer i veien for ph.d.-kandidatene.

Til § 18-1. Klage over avslag på søknad om opptak, tvungen avslutning av avtaleperioden og avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen

Punktlisten «Avslag på søknad om ...» må omformuleres. Punkt b) henger språklig ikke sammen med innledningen «Avslag på søknad om ...»

Vennlig hilsen

Øyvind Frette

Prodekan for forskning og innovasjon

Ingrid Christensen
seksjonsleder